

at jeg ogsaa siger dette — selv om man kommer til den Overbeviisning, at den nuværende Administration ikke i og for sig giver stjellig Grund til Klage, vil, naar Thinget engang har sat dette uhyre Apparat i Bevægelse, være forceret ind paa at foreslaae noget aldeles Nytt, Noget, som rigtig kan slaae igjennem, og man skaber derved saare let en Tilstand, der gaar ud over Samfundet, som ikke er vant dertil, idet man saa lader det Gamle, som duer, ligge hen og dø. Jeg anseer det for en ganske overordentlig Fare, som man kan afsætte sig for derved, at man næsten tvinger Medlemmerne at gaae frem paa denne Maade. Ethvert Lands Administration følger, naar den er, hvad den bør være, med Folkets Udvikling og bærer Præget deraf, og selv om det Nye, som man maatte have laant andetstedsfra, for Tanken maatte fremstille sig som Noget, der synes at være bedre, er man dog ikke altid, naar man er oplyst af Fortræffeligheden af de Ideer, man engang har indsuget, opmærksom paa, om Forudsætningen for deres heldige Virkning, som er tilstede paa andre Steder, hvor man har laant dem fra, ogsaa er tilstede i vort Land, naar man vil indbringe dem her. Og, mine Herrer, der er endnu en Omstændighed her at tage i Betragtning. Selv om det Nye virkelig var bedre, har det Gamle dog ubetinget det Fortrin, at Befolkningen er vant dertil, at den er opvozet derved, og at den veed at finde sig tilrette deri, hvorimod det Nye let kaster Usikkerhed ind i hele den Deel af vor Samfundstilstand, der dannes af den administrative Ret og af Administrationen. Kaster ikke Brag paa dette; det har vilst sig igjennem den Skjæbne, der har ledsaget vort Fædreland, at det har været et mægtigt Middel til at opretholde vor hele Orden trods de opløste politiske Tilstande, hvori vi have bevæget os. Jeg siger altsaa: Været meget forsigtige dermed, gjør ikke i den Henseende Noget, som De senere maatte komme til at fortryde, og tager navnlig ikke noget Nytt, uden at De ere overbeviste om, at det ubetinget har Fortrinet for det Gamle. Jeg henleder Deres Opmærksomhed paa, at der efter menneskelige Forhold er en overordentlig Fare ved, at noget Saadant kan skee, ved at benytte den Bei, som de ærede Forslagsstillere fore-

slaae, ja, jeg vil endog gaae saa vidt at sige, at naar man benytter et af de allerstærkeste constitutionelle Vaaben, man har, og man da maatte komme til det Resultat, at det Forstandigste i Grunden var, at blive ved at reformere saa smaat langs hen ad Veien i det, som man havde, saa ville de Medlemmer, som komme til at sidde i denne Commission, være tilbude til at foreslaae store Forandringer, for ikke at compromittere det Thing, der har sat dette store Apparat i Bevægelse. Men, mine Herrer, den nødvendige Forudsætning for, at denne Bei skal kunne benyttes, er heller ikke her tilstede. Jeg kaster ikke Brag paa den Kundskab og Indsigt, der findes i dette Thing, og det være langt fra mig at sige, at Regjeringen ikke i dette Thing skulde kunne finde mangen en god, nyttig Veiledning, men man tilgive mig, at jeg tillige siger, at i de Spørgsmaal, som her ligge for, maa Thinget finde sig i at staae tilbage for den Kundskab, som Regjeringen kan medbringe. Det er ikke blot en vis Masse af Kundskab, ikke blot Kundskab til den formelle Indretning af Regjeringsmaskineriet, som her er afgjørende; nei, mine Herrer, det maa næsten være gaaet over i Blodet, for at man overhovedet kan begribe og forstaae ret at vurdere Administrationens Krav og dens nødvendige Krav, og at slybestjøre de Forordninger, som Befolkningen er berettiget til at stille. Men hvad er det da egentlig talt for Døphsninger, som man mangler? Selv om det ikke staaer i Grundlovens § 46, tør det dog forudsættes som en given Ting, som Noget, hvorom der ikke behøver at staae Noget, at de Erfaringer og de Døphsninger, man ad anden Bei kan faae, og faae fuldkommen ligesaa godt og meget hurtigere, behøver man ikke en parlamentarisk Commission for at faae. Det er en loyal, og tillad mig at sige det en forstandig Forudsætning, at man ikke sætter et saa storartet Apparat i Bevægelse for at skaffe sig det, som man ved Correspondance med Regjeringen kan faae. Jeg har forgjæves hørt efter, om der var nogle Døphsninger, man manglede, for at finde Noget, der kunde føre mine Tanker hen i den Retning, hvad det egentlig talt var, man vilde opnaae ved denne parlamentariske Commission. Jeg troer, mine